

Revisionsrapport

Granskning av Årsredovisning 2016

Härjedalens kommun

Östersund 2017-05-15

Innehåll

Sammanfattning	2
1 Inledning	3
2 Resultat	5

Sammanfattning

Revisorerna ska enligt Kommunallagen pröva om räkenskaperna är rättvisande samt bedöma om resultatet i årsbokslutet är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning ska biläggas årsbokslutet.

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Härjedalens kommun har Deloitte granskat kommunens årsredovisning för räkenskapsåret 2016.

- Efter genomförd granskning är vår sammanfattande bedömning att årsredovisningen redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen vid räkenskapsårets slut.
- Ett av två finansiella målen uppfylls och det är målet om att alla investeringar ska finansieras med eget kapital. Resultatmålet + 6,1 mnkr uppfylls inte utan kommunen redovisar ett negativt resultat på - 7,7 mnkr efter balanskravutredning. Enligt kommunallagen ska ett negativt resultat återställas senast tre år efter att det uppstått, om inte synnerliga skäl finns.
- Sjukfrånvaron har ökat något och uppgår till ca 5,4 % 2016 jämfört med ca 5,2 % av tillgänglig arbetstid 2015. Vi bedömer att en sänkning av sjuktalen är ett "övergripande verksamhetsmål för en god ekonomisk hushållning."
- En ny modell för verksamhetsmål och uppföljning har använts sedan under 2014 där fyra olika perspektiv bedöms: ekonomi, verksamhet, medarbetare och medborgare. Under varje perspektiv finns olika mål som ska bedömas till vilken grad som de uppfyllts. Graden av måluppfyllelse varierar nämnderna emellan och är svår att bedöma och vi kan sammantaget inte bedöma om de övergripande verksamhetsmålen för god ekonomisk hushållning uppnåtts.
- Vi har noterat att kommunen avviker från KRL:s rekommendationer och god redovisningssed i följande:
  - RKR 18: Anslutningsavgifter och investeringsbidrag bruttoredo visas inte. Avvikelsen redovisas öppet under avsnittet "Redovisningsprinciper".
  - RKR 13.2 Redovisning av leasingavtal. Samtliga avtal redovisas som operationell leasing och avvikelsen redovisas öppet under "Redovisningsprinciper!"

Kjell Pettersson, Uppdragsansvarig, Certifierad revisor,

Östersund, 15 maj 2017, Deloitte AB

1. Inledning

1.1 Uppdrag och bakgrund

Enligt Lag om kommunal redovisning (KRL) ska årsredovisningen redogöra för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen vid räkenskapsårets slut.

Rådet för kommunal redovisning, vars huvuduppgift är att främja och utveckla god redovisningssed i kommuner och landsting i enlighet med KRL, har gett ut rekommendationer för den kommunala redovisningen.

I tillämpliga delar ska även normering från Redovisningsrådet och Bokföringsnämnden användas.

Enligt KRL och Kommunallagen (KL) är det kommunstyrelsen som ansvarar för årsredovisningens upprättande.

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Härjedalens kommun har Deloitte granskat kommunens årsredovisning för räkenskapsåret 2016.

1.2 Revisionsfråga och kontrollmål

Revisorerna ska enligt KL pröva om räkenskaperna är rättvisande samt bedöma om resultatet i årsbokslutet är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat om.

Revisionen har utförts i enlighet med god revisionssed i Sverige. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att med hög men inte absolut säkerhet försäkra oss om att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskaps-handlingarna.

I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och styrelsens tillämpning av dem samt att bedöma de betydelsefulla uppskattningar som kommunstyrelsen gjort när de upprättat årsredovisningen samt att utvärdera den samlade informationen i årsredovisningen.

Granskningen har skett utifrån följande kontrollmål:

- Redogör årsredovisning för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen vid räkenskapsårets slut?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?
- Är redovisat resultat förenligt med de mål som respektive fullmäktige beslutat?

1.3 Avgränsning

Granskningen har skett utifrån väsentlighet och risk. Vi har därför granskat ett **urval** av underlagen utifrån denna bedömning.

1.4 Metod och revisionskriterier

I årsredovisningen har följande delar granskats:

- Förvaltningsberättelse (inklusive drift- och investeringsredovisning)
- Resultat- och balansräkning
- Finansieringsanalys

Granskning har skett av bilagor och specifikationer till årsredovisningen.

För att granska att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande, har ett stickprovsmässigt urval av underlag granskats avseende: existens, periodisering, värdering, ägande rätt och förpliktelser samt huvudsakligt innehåll.

2 Resultat

2.1 Förvaltningsberättelse

Enligt KRL 4 kapitlet ska förvaltningsberättelsen innehålla en översikt över utvecklingen av kommunens verksamhet (KRL 4:1). Upplysningar ska även lämnas om:

- Sådana förhållanden som inte ska redovisas i balans- eller resultaträkningarna, men som är viktiga för bedömningen av kommunens resultat och ställning (KRL 4:1 1p).
- Händelser av väsentlig betydelse som inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut (KRL 4:1 2p).
- Kommunens förväntade utveckling (KRL 4:1 3p).
- Väsentliga personalförhållanden (KRL 4:1 4p) och uppgift om sjukfrånvaro (KRL 4:1a).
- Kommunens investeringsverksamhet (KRL 4:2).
- Redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten (KRL 4:3).
- Hur ett eventuellt negativt resultat ska regleras (KRL 4:4).
- Hur målen för god ekonomisk hushållning uppnåtts (KRL 4:5).

Sådana upplysningar som avses i KRL 4:1 ska också omfatta sådan kommunal verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer (KRL 8:1), dvs. koncernbolag.

Kommentarer:

Vi bedömer att ovan förhållanden redovisats i allt väsentligt på ett korrekt sätt. Förvaltningsberättelsen är informativ och klargör på ett tydligt och bra sätt hur årets resultat och underskott uppstått i förhållande till budget bland styrelse och nämnder.

Årets resultat - 16,3 mnkr, är 22,4 mnkr sämre än budgeterat överskott på + 6,1 mnkr. Resultatet påverkas **negativt** av tillskott (nyemission) till Härjegårdar (- 13,4 mnkr) och underskott för socialnämnden (-18 mnkr).

Resultatet påverkas **positivt** av försäljning av skogsmark (4,8 mnkr) samt statsbidrag för flyktingverksamhet (ca 14 mnkr). Nämnden för bildning, fritid och kultur är den enda nämnd som redovisar ett positivt resultat mot budget med + 3,7 mnkr för 2016.

Vi bedömer att kommentarer kring kommunens framtid är tillräckliga men vi saknar fortfarande en samlad bedömning av måluppfyllelsen. Måluppfyllelsen kommenteras av varje nämnd i verksamhetsberättelsen för respektive nämnd.

Sjukfrånvaron redovisas även i år på ett föredömligt bra sätt. Däremot saknar vi en analys kring sjuktalen. Vi har noterat att sjukfrånvaron ökat marginellt mellan 2015 och 2016 från 5,2 % till 5,4 % av tillgänglig arbetstid. Målet om 95 % frisknärvaro uppfylls inte men Härjedalens sjukfrånvaro är lägst bland länets kommuner.

2.2 Investeringsredovisning

Vi har granskat att:

- Investeringsredovisningen visar kommunens totala investeringsverksamhet
- Investeringsredovisningen är uppställd enligt god redovisningssed
- Beloppen i investeringsredovisningen överensstämmer med bokföring
- Posterna i investeringsredovisningen är överförda till balansräkning och finansieringsanalys
- Jämförelse med tidigare år görs
- Avvikelser i förhållande till budget och investeringskalkyler har analyserats och kommenterats

Kommentarer:

Vi bedömer att investeringsredovisningen är rättvisande. Årets nettoinvesteringar uppgår till ca 83,4 mnkr (budget ca 134,6 mnkr) och ca 50 mnkr budgeteras om till 2017. Årets avskrivningar uppgår till ca 34 mnkr. Kommunen har en fortsatt hög investeringsnivå men VA-investeringar utgör ca 35 mnkr av årets nettoinvesteringar. VA-investeringar ska, enligt VA-lagen, vara helt taxefinansierade och redovisas i en separat resultat och balansräkning, vilket görs. Investeringarna finansieras med eget kapital och lånefinansieras inte.

2.3 Driftredovisning

Vi har granskat att:

- Budgeterade och redovisade intäkter och kostnader redovisats i sammanfattning
- Redovisade intäkter och kostnader överförts riktigt från bokföringen
- Samma periodiserings principer gäller för både budget och redovisning
- Jämförelse har gjorts med tidigare år
- Driftredovisningen är analyserad i förhållande till ekonomi och fastställda mål

Kommentarer

Vi bedömer att redovisning av budget och utfall för varje nämnd är riktigt redovisade. Bra och tydlig driftredovisning. Samtliga nämnder och kommunstyrelsen redovisar ett underskott mot budget utom nämnden för bildning, fritid och kultur, som redovisar ett + med 3,7 mnkr mot budget. Totalt redovisar nämnderna en avvikelse mot budget med -25,5 mnkr varav socialnämnden -18,2 mnkr.

Nettokostnaderna har ökat med 4,7 % mellan 2015 och 2016 och uppgår till ca 102,5 % av skatteintäkter, statsbidrag och finansnetto, vilket innebär att kommunen finansierar verksamheten med eget sparad kapital.

2.4 Balanskrav

Vi har granskat att:

- Kommunen uppfyller balanskravet
- Vid eventuellt negativt resultat framgår när och på vilket sätt man avser att reglera detta
- Det framgår hur eventuellt tidigare års negativa resultat har reglerats
- Det framgår skälen till att inte reglera ett eventuellt negativt resultat, i de fall fullmäktige beslutat om att sådan reglering inte ska ske

Kommentarer

Kommunen redovisar ett negativt resultat på - 16,3 mnkr för 2016. 1997 var det senaste året som kommunen redovisade röda siffror och då med - 2 mnkr. I balanskravsutredningen där reavinster räknas bort och anförda synnerliga skäl läggs till blir det ca 7,7 mnkr som ska återställas. Enligt kommunallagen (KL) ska ett negativt resultat regleras senast tre år efter det att underskottet uppstått om inte synnerliga skäl finns.

Enligt förvaltningsberättelsen kommer underskottet inte att regleras beroende på de extraordinära kostnader som uppstått i samband med nyemissionen i Härjegårdar syftande till att stärka ekonomin i bolaget framåt (strukturella åtgärder). Kommunen har fortfarande en stark balansräkning med ett eget kapital på ca 592 mnkr. Det är fullmäktige som formellt beslutar om underskottet ska återställas eller inte återställas.

2.5 God ekonomisk hushållning

Vi har granskat att:

- Kommunen uppfyllt de av fullmäktige fattade verksamhetsmål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning

- Kommunen uppfyllt de av fullmäktige fattade ekonomiska mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning

Kommentarer

Övergripande **verksamhetsmål** av betydelse för god ekonomisk hushållning utvecklas ständigt. Verksamhetsmål finns för respektive verksamhet samt uppföljning av dessa. Graden av måluppfyllelse varierar nämnderna emellan och är svår att bedöma. Ny modell för verksamhetsmål och uppföljning togs i bruk under 2014 där fyra olika perspektiv bedöms: ekonomi, verksamhet, medarbetare och medborgare. Under varje perspektiv finns olika mål som ska bedömas till vilken grad som de uppfyllts.

Finansiella mål: Budgeterat resultat 2016: 6,1 mnkr. Redovisat resultat: - 16,3 mnkr. Alla investeringar ska finansieras med egna medel: Samtliga investeringar har finansierats med eget kapital.

Vi bedömer att ett mål av två finansiella mål uppfyllts men vi kan sammantaget inte bedöma om de övergripande verksamhetsmålen för god ekonomisk hushållning uppnåtts. Sjukfrånvaron har vi kommenterat under avsnitt 2.1 där målet om 95 % närvaro av tillgänglig arbetstid inte uppnåtts för kommunen som helhet. Däremot varierar sjukfrånvaron förvaltningarna emellan. Nämnden för bildning, fritid och kultur redovisar exempelvis 3,8 % i sjukfrånvaro medan socialnämnden redovisar 6,2 % och Miljö och bygg 6,4 % i sjukfrånvaro. Värt att notera är att Härjedalen har lägsta sjukfrånvaron bland länets kommuner.

2.6 Resultaträkning

Enligt KRL 5:1 ska resultaträkningen redovisa samtliga intäkter och kostnader samt hur det egna kapitalet förändrats under året.

Vi har granskat att:

- Resultaträkningen är uppställd enligt KRL
- Resultaträkningen i allt väsentligt redovisar årets samtliga externa intäkter och kostnader
- Noter finns i tillräcklig omfattning och utgör specifikationer av resultaträkningens poster samt möjliggör avstämning mot balanskravet
- Resultaträkningens innehåll är rätt periodiserat

Kommentarer

Vi bedömer att resultaträkningen i allt väsentligt är rättvisande. Finansiella nettointäkter om ca 16,5 mnkr bidrar till att kommunens underskott för 2016 mildras.

2.7 Balansräkning

Enligt KRL 5:2 ska balansräkningen redovisa kommunens samtliga tillgångar, avsättningar och skulder samt eget kapital på dagen för räkenskapsårets utgång (balansdagen). Ställda panter och ansvarsförbindelser ska tas upp inom linjen.

Vi har granskat att:

- Balansräkningen är uppställd enligt KRL
- Noter finns i tillräcklig omfattning
- Upptagna tillgångar, avsättningar och skulder existerar, tillhör kommunen och är fullständigt redovisade och rätt periodiserade
- Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats enligt principerna i KRL
- Specifikationer och underlag till utgående balanser finns i tillräcklig omfattning
- Årets resultat enligt balansräkning överensstämmer med resultaträkningen

Kommentarer

Vi bedömer att balansräkningen visar kommunens ekonomiska ställning och att årets resultat överensstämmer med förändringen av eget kapital. Av kvarstående upptagna kundfordringar i bokslutet, ca 37,5 mnkr återstår ca 4,5 mnkr som fordran i april 2017. Av återstående 4,5 mnkr har ca 1,9 mnkr avskrivits redovisningstekniskt i bokslutet (värdereglerats). Kommunen har köpt aktier i Härjeåns Kraft AB för ca 4 mnkr.

2.8 Finansieringsanalys

I finansieringsanalysen ska, enligt KRL 7:1, visa kommunens finansiering och investeringar under räkenskapsåret redovisas.

Vi har granskat att:

- Finansieringsanalysen uppfyller kraven i KRL
- Noter finns i tillräcklig omfattning
- Finansieringsanalysens innehåll överensstämmer med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen

Kommentarer

Finansieringsanalysen uppfyller kraven enligt KRL och visar förändringen av likvida medel under året. Likviditeten har ökat med ca 17,3 mnkr under 2016.

2.9 Sammanställd redovisning

Vi bedömer att den sammanställda redovisningen har upprättats enligt gällande bestämmelser och ger en

helhetsbild över resultat och ekonomisk ställning.
Konsolidering har skett enligt RKR:s rekommendation 8:2.

Kommentarer

I förvaltningsberättelsen och koncernöversikten finns en beskrivning av kommunens engagemang i kommunens helägda bolag. Vi bedömer att beskrivningen ger en rättvisande bild av koncernens resultat och ekonomiska ställning.

3.0 Tillämpning av gällande redovisningsprinciper

En granskning har skett att rekommendationer från Rådet från kommunal redovisning (RKR) och god redovisningssed i övrigt tillämpas och tilläggsupplysningar och noter finns i tillräcklig utsträckning. Om avvikelser sker från normering och god redovisningssed ska dessa anges och motiveras.

Kommentarer

Vid vår granskning har vi noterat följande avvikelser från rådets rekommendationer:

RKR 18: Anslutningsavgifter och investeringsbidrag bruttoredo visas inte. Avvikelsen redovisas öppet under avsnittet "Redovisningsprinciper".

RKR 13.2: Redovisning av leasingavtal. Samtliga avtal redovisas som operationell leasing och avvikelsen redovisas öppet under "Redovisningsprinciper".

Intervjuade och uppgiftslämnare

Ola Regnander, ekonomichef

A-C Dahlgren, redovisningsansvarig

Marianne Stenberg, ekonomiassistent

Förvaltningsekonomer på olika förvaltningar

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/about for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte provides audit, consulting, financial advisory, risk management, tax and related services to public and private clients spanning multiple industries. Deloitte serves four out of five Fortune Global 500® companies through a globally connected network of member firms in more than 150 countries bringing world-class capabilities, insights, and high-quality service to address clients' most complex business challenges. To learn more about how Deloitte's approximately 225,000 professionals make an impact that matters, please connect with us on [Facebook](#), [LinkedIn](#), or [Twitter](#).

This communication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, its member firms, or their related entities (collectively, the "Deloitte network") is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser. No entity in the Deloitte network shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this communication.